

N:o 32.

Ank. till Riksd. kansli den 27 april 1891, kl. 2 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande tillägg till 17 kap. 6 § handelsbalken.

Genom proposition den 13 sistlidne mars, N:o 44, har Kongl. Maj:t, jemlikt 87 § regeringsformen, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag,

innefattande tillägg till 17 kap. 6 § handelsbalken.

Härigenom förordnas, att hvad i 17 kap. 6 § handelsbalken stadgas angående förmånsrätt för afrad, tionde och annan afgäld af fast egendom skall ega tillämpning jemväl i fråga om afgift, som på grund af lönereglering bör till presterskapet utgå för fastighet å landet eller för sådan stadsfastighet, hvaraf eljest skolat utgå tionde.

Denna proposition har af båda kamrarne blifvit till utskottet hänvisad, och vill utskottet rörande anledningen till densammas tillkomst erinra om följande.

Med anledning af två inom Andra Kammaren väckta motioner beslöt sistlidne års Riksdag att för sin del antaga en *förklaring* af 17 kap. 6 § handelsbalken, innefattande att hvad i nämnda lagrum funnes stadgad angående förmånsrätt för ahrad, tionde och annan afgäld af fast egendom skulle afse jemväl det fall, att tionde, vare sig tertial-, smör-, fisk- eller qvicktionde blifvit genom löneroglering utbytt mot bestämda afgifter.

Berörda förslag vann emellertid icke Kongl. Maj:ts godkännande; och anför chefen för justitiedepartementet till statsrådsprotokollet den 14 sistlidne januari härom äfvensom beträffande grunderna för det nu framlagda förslaget, bland annat, följande:

»På sätt uti Riksdagens framställning i ämnet antydes, torde den lagstiftningsåtgärd, som nu bör ifrågakomma, icke böra afse annat än att åt presterskapet bevara den förmånsrätt, som enligt 17 kap. 6 § handelsbalken tillkommit detsamma för den del af dess aflöning, hvilken utgått under form af tionde eller annan dylik afgäld af fastighet, men genom de på grund af förordningen den 11 juli 1862 upprättade lönerogleringar blifvit på annat sätt bestämd. Då emellertid ifrågavarande lönerogleringar, på sätt högsta domstolen vid afgifvandet af utlåtande öfver Riksdagens ofvannämnda förslag erinrat, i allmänhet icke äro så affattade, att de lemna tillfälle att med säkerhet urskilja, hvilken del af de från fast egendom utgående afgifter motsvarar före regleringen utgående tionde och hvilken del utgör ersättning för afgifter af annan natur, måste, derest det afsedda syftet skall uppnås, förmånsrätten utsträckas till alla de för fastighet på grund af lönerogleringar utgående afgifter till presterskapet, hvilka kunna i sig innefatta äldre tionde eller annan dylik afgäld. Från fastighet å landet hafva i allmänhet före regleringarne afgifter af sistnämnda natur utgått till presterskapet, och förmånsrätten synes därför böra utan inskränkning omfatta de afgifter, som efter lönerogleringen skola för sådan fastighet utgöras. Hvad åter angår afgifter för fast egendom i stad, torde, då före regleringarne endast för viss sådan egendom tionde till presterskapet utgått, den begränsning i fråga om förmånsrätten böra fastställas, att sådan rätt eger rum endast för afgifter från fastighet, för hvilken tillföre utgjorts tionde. Genom att utsträcka den i 17 kap. 6 § stadgade förmånsrätt till de fall, nu angifvits, skulle det åsyftade ändamålet uppnås.»

Enligt det på sålunda anförda grunder inom departementet upprättade förslag förklarades nu ifrågavarande förmånsrätt skola ega tillämpning jemväl i fråga om afgift, som på grund af löneroglering borde

till presterskapet utgå för fastighet å landet eller för stadsfastighet, hvaraf före regleringen utgått tionde, såvida den afgift icke stått längre inne än ett år efter förfalldagen.

Vid förslaget granskning i högsta domstolen anmärktes emellertid *dels* att, i fråga om stadsfastighet, den omständigheten att, innan lönereglering upprättats, af en dylik fastighet utgått tionde till presterskapet, icke föranledde dertill att äfven under förändrade förhållanden tiondeskyldighet borde anses allt fortfarande vara med fastigheten förenad, hvarför bestämmelsen i denna del borde så ändras, att förmånsrätt komme att ega rum endast i det fall att, derest löneregleringen icke mellankommit, tionde skolat utgå af fastigheten, och *dels*, beträffande stadgandet att för ifrågavarande afgifter förmånsrätt skulle ega rum endast såvida de icke stått inne längre tid än ett år efter förfalldagen, att, enär syftet med förslaget vore att åt presterskapet bevara den förmånsrätt, som enligt 17 kap. 6 § handelsbalken före löneregleringarne tillkommit detsamma för viss del af dess aflöning, men ifrågavarande bestämmelse innefattade en inskränkning i hvad eljest enligt nämnda lagrum gälde i fråga om tiden för förmånsrättens fortvaro, samma bestämmelse borde ur förslaget utgå, så att föreskrifterna i 17 kap. 6 § handelsbalken jemväl i denna del komme att lända till efterrättelse.

Med iakttagande af dessa anmärkningar är det föreliggande förslaget affattadt; och får utskottet, som funnit förslaget icke föranleda till någon anmärkning, följaktligen hemställa,

att propositionen må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 april 1891.

På lagutskottets vägnar:

C. A. Sjöcrona.
